

Puhu viivoilla taustassa

Vanhempien mielipiteitä kristillisen kuvataidekasvatuksen mahdollisuuksista

Eveliina Keskinen
Opinnäytetyö, syksy 2012
Diakonia ammattikorkeakoulu
Diak Itä, Pieksämäki
Sosiaalialan koulutusohjelma
Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön
suuntautumisvaihtoehto
Sosionomi (AMK) +
kirkon nuorisotyönohjaajan
virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Keskinen, Eveliina. Puhu viivoilla taulussa. Vanhempien mielipiteitä kristillisen kuvataidekasvatuksen mahdollisuuksista. Diak Itä, Pieksämäki, syksy 2012, 39 s., 2 liitettä. Diakonia-ammattikorkeakoulu sosiaalialan koulutusohjelma, Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (AMK) + kirkon nuorisotyöntekijän virkakelpoisuus.

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, millaiseksi seurakuntien päiväkerhoissa käyvien lasten vanhemmat kokevat kuvataiteellisten elementtien osuuden ja merkityksen seurakuntien päiväkerhossa. Tutkimuksen tavoitteena oli myös herättää keskustelua kokonaisvaltaisesta kristillisestä taidekasvatuksesta ammattilaisten keskuudessa.

Tutkimus on kvantitatiivinen kyselytutkimus. Kysely toteutettiin Webropol-internetkyselynä. Tutkimuksen vastaajat ovat suomen evankelisluterilaisten, suhteessa pienien seurakuntien päiväkerhoissa käyvien lasten vanhempia. Kyselyitä lähetettiin 30, vastauksia saatiin 26.

Aineistoa analysoitiin Webropol- ja SPSS-ohjelman avulla. Avoimet kysymykset purettiin ja analysoitiin laadullisesti. Tulokset esitettiin lukumäärinä ja niitä havainnollistettiin kuvioilla.

Tutkimuksesta selvisi, että kuvataiteellisten elementtien osuus ja merkitys seurakuntien päiväkerhossa oli vanhempien mielestä pääosin tärkeää ja riittävää nykyisellään. Tuloksista ilmenee kuitenkin myös selkeitä parannuksen tarpeita ja ehdotuksia. Yleisesti vanhemmat ovat tyytyväisiä päiväkerhotoimintaan ja luottavat työntekijöihin ja heidän ammattitaitoonsa.

Opinnäytetyön teoriaosuus käsittelee lasta, päiväkerhotyötä ja kuvataidekasvatusta. Teoria luo pohjaa sille millaista päiväkerhon kuvataidetoiminnan tulisi olla, jotta saavutettaisiin mahdollisimman hyvin tavoite kokonaisvaltaisesta ja lapsilähtöisestä kasvatuksesta.

Tutkimusta voidaan hyödyntää herättämään keskustelua käytännöntyön kehittämismahdollisuuksista. Tutkimuksen tulosten eroavaisuus teoriasta antaa aihetta nykyisten toimintatapojen kriittiselle tarkastelulle.

Asiasanat

Kvantitatiivinen tutkimus, kuvataidekasvatus, seurakunnan päiväkerho, uskontokasvatus

ABSTRACT

Eveliina Keskinen. Talk through painting. Opportunities of Christian art education in parish – opinions of parents. Language: Finnish. Diak East, Pieksämäki, autumn 2012. 39 pages, 2 appendices. Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Option in Christian Youth Work. Degree: Bachelor of Social Services.

Firstly the aim of this study was to investigate whether or not the parents of the children going to day club of parish see that there are enough elements of Fine arts in day club of parish. Secondly the aim was to create conversation about comprehensive Christian art education in parish between professionals.

The theory of this study deals with child, work in a day club of parish and Fine arts education. The theory creates a base for what Fine arts activity should be like, so that the aim of comprehensive raising and raising that comes from the needs of a child would be accomplished.

The data was collected by an email survey and analyzed by Webropol and SPSS software. The study was a quantitative investigation. Results were introduced as numbers and they were exemplified with patterns.

As the most important result was that although the parents are satisfied with the elements of Fine arts in the day club of parish, there were still many reform proposals. Results can be utilized as creating conversation about opportunities of the development of the practical work. As the results differ from the theory, it gives room for critical observation of the topic.

Keywords: Quantitative study, Fine arts education, Fine arts, day club of parish, religious education.

SISÄLTÖ

1 NÄE LAPSI.....	5
2 LAPSEN KEHITYS 4-6-VUOTIAANA.....	6
2.1 Lapsen kehityksen tutkiminen	6
2.2 Lapsen kehitys 4-6-vuotiaana Pieget'n mukaan	6
2.3 Motorinen kehitys 4-6-vuotiaana.....	8
2.4 Sosiaalinen kehitys 4-6-vuotiaana	8
2.5 Uskonnollinen kehitys 4-6-vuotiaana	9
3 LAPSILÄHTÖISYYS.....	11
3.1 Reggio-Emilialainen oppimiskäsitys.....	12
3.2 Lapsilähtöisyys Kirkon lapsityössä:.....	12
4 PÄIVÄKERHOTYÖ.....	13
4.1 Historia.....	13
4.2 Päiväkerhotyö nyt	13
4.3 Tulevaisuuden suunnitelmia ja tavoitteita	15
5 TAIDEKASVATUS.....	16
5.1 Taidekasvatus käsitteenä.....	16
5.2 Taidekasvatuksen mahdollisuudet päiväkerhossa	17
5.3 Taidekasvatuksen ja uskontokasvatuksen integraatio.....	18
5.4 Taidesadutus sovellettu kristillisen kuvataidekasvatuksen menetelmä.....	20
6 AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET	21
7 TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHTA JA TUTKIMUSONGELMAT.....	22
8 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	23
9 TUTKIMUKSEN TULOKSET	25
9.1 Taustatiedot	25
9.2 Vanhempien näkemyksiä päiväkerhojen kuvataidetoiminnasta.....	26
10 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA.....	31
10.1 Ajatuksia ja kysymyksiä herättävää aineistoa.....	31
10.2 Jatkokysymyksiä ja jatkotutkimusehdotuksia.....	33
10.3 Ammatillainen asialla	34
LÄHTEET	35
Liite 1 Kyselyn saatekirje.....	37
Liite 2 Kyselylomake.....	38

1 NÄE LAPSI

Opinnäytetyöni aihe nousee keskeisesti lapsen tarpeesta ja oikeudesta tulla nähdyksi ja kuulluksi. Yksi liikkeellepaneva voima oli omat kokemukseni lapsena ja nuorena. Koh-tasin paljon tukahduttavaa kohtelua esim. koulun työntekijöiden toimesta, kuvaamatai-don tunneilla. Omat kokemukseni ovat herättäneet mielenkiintoni aiheeseen. Tutki-mukset ja aiheeseen liittyvä teorian tieto sekä omat ja muiden ammattilaisten kokemukset antoivat syyn käsitellä aihetta teoreettisesti ja tieteellisesti.

Opinnäytetyöni aihe ja kohderyhmä tarkentuivat oppilaitoksen asettamien ns. rajoitusten pohjalta. Tuleva pätevyyseni kirkon saralla ja valintani sisällyttää lastentarhanopettajan kelpoisuus opintoihini määrittivät omalta osaltaan aihetta, sen rajaamista ja kohdenta-mista.

Opinnäytetyöni teoriaosuus antaa tiiviin ja tarkoituksenmukaisen tietopaketin kuvatai-dekasvatuksen mahdollisuuksista. Teoriassa korostetaan lapsen kokonaisvaltaisuutta ja yksilöllisyyttä. Opinnäytetyössäni tuon esille mahdollisuuden integrointiin ja todelliseen kokonaisvaltaisuuteen.

Esittelen opinnäytetyössäni myös tekemääni tutkimusta, sen toteuttamista ja keskeisiä tuloksia. Tulokset ovat jokseenkin ristiriidassa keskenään. Tutkimukseen osallistuneiden seurakuntien vanhemmat ovat pääosin tyytyväisiä päiväkerhon tarjoamaan kuvatai-dekasvatukseen, mutta silti vanhemmat tuovat esille kehitysehdotuksia.

Työn nimi on lähtöisin Jari Kekäleen kappaleesta Laula ihmisille. Nimi kertoo siitä, että taiteella voi paitsi ilmaista itseään myös siitä, että voimme kohdata Jumalan taiteessa. Tämä opinnäytetyö on yhden ihmisen tapa tuoda esille aihetta, jonka kokee ammatilli-sella ja henkilökohtaisella tasolla merkitykselliseksi tämän päivän päiväkerhomaail-massa.

2 LAPSEN KEHITYS 4-6-VUOTIAANA

2.1 Lapsen kehityksen tutkiminen

Kehitysteorioiden tarve, kehityksen virstanpylväät ja niiden sitominen elettyihin ikävuosiin on noussut merkittävämmäksi ns. nykyaikana. Antiikin aikana omaa ikää ei välttämättä edes tiedetty tarkkaan. Tuohon aikaan ihmisen elämä jaettiin väljästi kolmeen vaiheeseen: kasvu, pysyvyys ja heikkeneminen. (Luukkonen 1997.)

Kehityopsykologian tutkimusta tarvitaan, jotta voidaan tukea vanhempia ja työntekijöitä heidän vaikeassa kasvatustehtävässään muuttuneessa globalisoituneessa ja yksilöityneessä maailmassa. Monet kulttuuriset ja sosiaaliset käytännöt, jotka ennen ohjasivat yksilön kehitystä oikeaan suuntaan, ovat hävinneet nykykehityksen tieltä. Ihmisajalle tyypilliset perusominaisuudet ja elinympäristöjen samankaltaisuus teollistuneissa maissa antavat viitteitä siitä, miten kunkin yksilön kehityskulku todennäköisesti muotoutuu. Siksi onkin perusteltua pitää mielessä jotkin perusteorian ihmisen psyykkisestä kehityksestä. (Nurmi ym. 2006)

Elämänkaaripsykologia antaa arvoa ihmisen kokemuksille, tunteille ja taiteellisuudelle. Elämänkaaripsykologia keskittyy lähinnä aikuisuuden kehitysvaiheisiin ja – tapahtumiin (Dunderfelt 2011). On kuitenkin tarkoituksenmukaista pohtia myös lapsuutta ja lasta tästä yksilöllisen, ihmisen elämäntarinan ja kokemusten ainutlaatuisuutta korostavan ajattelutavan keinoin. Kuinka muutenkaan varmistaisimme ihmiselle vapauden kasvaa ja kehittyä omaksi itsekseen, ellei sitä aloiteta lapsuudessa.

2.2 Lapsen kehitys 4-6-vuotiaana Piaget'n mukaan

Kehitysteorioita ei enää arvosteta yleisesti, sillä niiden tieto on osittain vanhentunutta. Nykyään mielletään, että jokainen lapsi kehittyy omaan yksilölliseen tapansa ja aikataulunsa mukaisesti. Tämä ei kuitenkaan tarkoita ettei kehitysteorioita voisi käyttää aja-

tusten herättäjinä. Piaget' on teoriassaan hyvillä jäljillä esim. mieltäessään lapsen tutkijaksi, passiivisen tiedon vastaanottajan sijaan.

Piaget'n mukaan pyrkimys jäsentyneisiin kokonaisuuksiin ja pyrkimys sopeutua ympäristöön ovat geneettisesti periytyviä mekanismeja, jotka säätelevät ihmisen toimintaa. Ihminen tulkitsee ja jäsentää kokemiaan asioita ja ympäristöään sopeutuakseen siihen ja luodakseen järjestystä. (Hännikäinen & Rasku-Puttonen 2001.)

4-6-vuotias lapsi on jo käynyt läpi ensimmäisenä kahtena elinvuotenaan sensomotorisen vaiheen jolloin hän muodostaa tietorakenteita aistien ja motoriikan avulla. Sensomotorisen vaiheen jälkeen alkaa esioperationaalinen vaihe ja se kestää seitsemänteen ikävuoteen saakka. (Hännikäinen & Rasku-Puttonen 2001.)

Esioperationaalisessa vaiheessa lapsi kehittyy erityisesti symbolien hallinnan alueella johon kuuluvat esim. sanasto, joka mahdollistaa menneiden kokemusten hyödyntämisen. Symbolien hallitseminen näkyy leikeissä, piirroksissa ja mielikuissa. Esioperationaalisessa vaiheessa lapsen ajattelua leimaa Piaget'n mukaan sidonnaisuus havaintoihin, palautettavuuden puute ja egosentrisyys. Looginen päättely, yhteen- ja vähennyslaskut ja toisen ihmisen asemaan asettuminen ovat 4-6-vuotiaalle lapselle vielä vaikeita taitoja. (Hännikäinen & Rasku-Puttonen 2001.)

Piaget'n teoriassa oppiminen ei ole kehityksen lähde vaan oppiminen tapahtuu kehityksellisten toimintojen rajoissa. Piaget'n mukaan kognitiiviset järjestelmät kehittyvät opetuksesta riippumatta. Lapsi nähdään tutkijana, joka ammentaa jatkuvasti tietoa ympäristöstään ja muista ihmisistä, lapsista ja aikuisista. (Hännikäinen & Rasku-Puttonen 2001.)

Useimmat, kuten myös Piaget'n teoria jakavat ihmisen kehityksen vaiheisiin. Tällainen vaiheistaminen kuitenkin paloittelee ihmisen, erittelee yksilön normeja noudattavaksi olioksi. (Kinos 2001.) Kasvatustyössä ja elämässä yleensä tulisi muistaa kaikkien ihmisten, myös lapsien yksilöllinen kehitystahti ja -järjestys. Lasta tulee suojella tapaturmilta, niin henkisiltä kuin fyysisiltä ja sosiaalisiltakin. Kuitenkin liiallinen kokeilun ja

uteliaisuuden rajoittaminen vetoamalla lapsen iänmukaiseen, normaalina pidettyyn, kehitystasoon on kyseenalaista.

2.3 Motorinen kehitys 4-6-vuotiaana

Neljävuotias lapsi on kiinnostunut rakentelusta, muovailusta, maalaamisesta ja oikeilla työkaluilla nikkaroinnista. Sorminäppäryydessä tarvitaan vielä harjoitusta, esim. nauhojen solmimisessa neljävuotias tavallisesti tarvitsee aikuisen apua. Viisivuotias haluaa tavallisesti harjoitella edellä mainittujen lisäksi ompelua, saksilla leikkaamista, piirtämistä ja maalausta. Kuusivuotias lapsi saattaa taantua ruumiinliikkeidensä hallinnassa ja kynänterä saattaa katketa tai maitolasi kaatua. (Ojala & Viinikainen 2000; Mannerheimin Lastensuojeluliitto i.a.)

Lasta tulee kuitenkin rohkaista ja kannustaa harjoittelemaan motorisia taitojaan. Lapsen mielenkiintoa on hyvä pitää yllä riittävän helpoilla tehtävillä, sillä kömpelö käsi ei aina taivu toivottuihin tuloksiin. (Ojala & Viinikainen 2000; Mannerheimin Lastensuojeluliitto i.a.) Jos lapsen antaa vapaasti valita itselleen sopivia tehtäviä ja välineitä, hän todennäköisesti valitsee kehitystasoaan vastaavan tehtävän. (Kinos 2001.)

2.4 Sosiaalinen kehitys 4-6-vuotiaana

Lapsi aloittaa vuorovaikutuksen toisten ihmisten kanssa varhain, jo pienenä vauvana. Pieni vauva ilmoittaa tuntemuksistaan ja tarpeistaan, kuten nälästä useimmiten esim. itkemällä. Kun lapsi saa vastauksen vuorovaikutuksessa, hän oppii, kehittyy ja ns. sosiaalistuu. (Luukkonen 1997, 3335.)

Kokemusten ja leikin kautta lapsi oppii elämään, toimimaan ja vuorovaikuttamaan yhteisessä sosiaalisessa maailmassamme. Leikkiessään lapsi käsittelee elämässään kohtaamia asioita. Lapsi myös harjoittelee sosiaalisia taitoja ottamalla leikkiinsä tuntemiensa ihmisten rooleja. Esimerkiksi kotileikit ja sankarileikit ovat tyypillisiä roolileikkejä. Lapsen leikkejä ei pidä kuitenkaan säikähtää. Moni poika voi leikkiä äitiä, eikä se tar-

koita, että lapsi olisi homoseksuaalinen tai transsukupuolinen. (Luukkonen 1997, 33–35.) Myöskään hautajaisten leikkiminen ei tarkoita sitä, että lapsi ihannoisi kuolemaa.

Aikuisen rooli lapsen sosiaalisen kehityksen tukijana on antaa johdonmukaista palautetta lapsen toiminnasta, eri tavoin. Ns. oikean ja väärän oppiminen onnistuu lapselta parhaiten silloin kun hän saa itse pohtia tilanteita ja miettiä ”parannusehdotuksia” omaan sosiaaliseen käytökseensä.

2.5 Uskonnollinen kehitys 4-6-vuotiaana

Niin kuin koko lapsen kehitys, myös uskonnollinen kehitys ja vuorovaikutus eli sosiaalinen kehitys, nivoutuvat yhteen. Uskonnosta ja uskosta opitaan parhaiten muilta uskoilta ihmisiltä ja silloin kun uskonnolliset asiat liittyvät lapsen omaan elämään ja kokemuksiin. (Holm 2004.)

Piaget’n teorian pohjalta tehdyt tutkimukset ovat osoittaneet, ettei lapsi kykene ymmärtämään esim. Raamatun abstrakteja kertomuksia ennen 12–14 vuoden ikää. Ensimmäiset uskonnolliset käsitteet lapsi oppii tavallisesti jo 27 -vuotiaana. Voidaan siis karkeasti olettaa, että osa vanhemmista päiväkerholaisista ymmärtävät jotkin uskonnolliset käsitteet. Päiväkerhoikäisen lapsen ajattelu on kuitenkin niin konkreettista, ettei hän palaa aloittamansa ajatuskulun lähtökohtaan. (Holm 2004.) Pienen lapsen Jumalakuva on vielä jäsentymätön ja päiväkerhoikäiset näkevät Jumalan suojelijana ja varjelijana. 5-6-vuotiailla voi olla jo käsitys Jumalasta syntien anteeksiantajana. Lapsen ajatukset uskosta ovat usein ällistyttävän syvällisiä ja älykkäitä, eikä niitä pidä aliarvioida. Tästä hyvänä ”muistutuksena” Jeesuksen sanat Markuksen evankeliumissa: ”Lasten kaltaisten on Jumalan valtakunta”. (Mark 10:14.)

Aikuisen roolina on varmistaa, että lapsi ymmärtää Jumalan ehdottoman rakkauden ja armon olemassaolon. Lapselle ei saa syntyä mielikuvaa, jossa armon saaminen ja vastaanottaminen edellyttää esim. kiltteyttä. Tällainen mielikuva syntyy helposti epähuomiossa esim. joulun aikaan kun puhutaan niin Jeesuksesta ja Jumalasta kuin joulu-

pukista ja tontuista, jotka tarkkailevat lasten kiltteyttä. Kiltteys määrittää sen, saako lapsi aattona joululahjoja vai ei.

Opettava aikuinen on merkittävässä asemassa oppimisen suotuisan tapahtuman kannalta. Onkin siis tärkeää pyrkiä luomaan oppimistilanteisiin turvallinen ja mielekäs tunnelma. Opettavan aikuisen, isän, äidin, lastenohjaajan tms. oma suhtautuminen opetettavaan asiaan vaikuttaa oppimiseen. Aikuisen tulisi olla kaikin puolin aito ja uskoa siihen mistä puhuu. Aikuisen tulisi välttää lapsellisuutta uskonnollisia asioita käsitellessään lapsen kanssa. Lapsellisuus nimittäin saattaa viedä pohjan myöhemmältä uskonnolliselta pohdinnalta. Tällaisesta lapsellisesta opetustavasta on esimerkkinä seksuaalivalistuksessa stereotyyppisesti käytetty ”kukat ja mehiläiset” vertaus. Asioista voi, kannattaa ja tulee puhua niiden oikeilla nimillä myös uskonnollisia asioita opettaessa. (Holm 2004.)

Lapselle tulee antaa tilaa, välineitä ja aikaa työstää ajatuksiaan ja tunteitaan esim. Jumalasta, rakkaudesta, kuolemasta, ilosta ja surusta. Muun muassa piirtäminen, kysyminen ja leikkiminen ovat lapselle helppoja ja luonnollisia tapoja työstää elämän pieniä ja suuria kysymyksiä ja tapahtumia. (Luukkonen 1997, 44–46.)

Päiväkerhotyössä tulisi antaa lapselle mahdollisuus hiljentymiseen, kyselyyn, ihmetteilyyn ja pohdintaan. Edellä mainitut asiat vaativat aikuiselta aikaa ja kykyä kohdata lapsi, hänen ajatuksensa ja spiritualiteetti. (Ubani 2010, 40–42.)

3 LAPSILÄHTÖISYYS

Lapsilähtöisyydellä tarkoitetaan ajattelutapaa, jossa lapsen kehitystä ei nähdä vain muuttumisena vajavaisesta kypsäksi aikuiseksi. Lapsi tulee kuulluksi ja nähdyksi omana itsenään, yksilönä. Lapsilähtöisyydessä arvostetaan siis lapsen yksilöllisyyttä, subjektiivisuutta, omaehtoisuutta ja osallisuutta. Lasten ja aikuisten maailmat katsotaan tasa-arvoisiksi toisiinsa vaikuttaviksi ja kulttuurillisiksi kokonaisuuksiksi. Lapsilla on olemassa yhteinen vertaiskulttuuri, joka vaikuttaa heidän kehitykseensä. Lapsilähtöinen kasvatusta on vuorovaikutusta havaittavan ja teoreettisen lasten ja aikuisten maailman välillä. (Kinos 2001.)

Käytännössä lapsilähtöisyys toteutuu esim. projektitöinä ja teematyöskentelynä, jotka lähtevät lasten omista kiinnostuksen kohteista käsin. Lapset itse suunnittelevat ja toteuttavat joskus hyvinkin pitkäaikaiset projektinsa. Teematyöskentelyssä lapset työskentelevät jonkin teeman rajoissa. Lasten kiinnostus teemaa kohtaan ja sen merkitys lapsen elämässä ovat keskeisiä asioita. (Kinos 2001.)

Kasvattajan rooli on innostaa, mahdollistaa ja toimia sisällöllisenä sääntelijänä, kuitenkin suunnittelematta lasten toimintoja. Kasvattaja keskustelee lasten kanssa ja suuntaa ja kehittää lasten ajatuksia. Kasvattaja auttaa lapsia myös refleктоimaan ja tulemaan tietoisiksi omasta oppimisestaan, kyvyistään ja ympäröivästä maailmasta. (Kinos 2001.)

Lapsilähtöinen ajattelu ja kasvatusta pyrkivät välttämään perinteistä numeerista tai sanallista, toisiin lapsiin ja normeihin vertaavaa arviointia. Palautteen antaminen ja saaminen ovat kuitenkin kehittymisen ja edistymisen edellytyksiä. Esim. Reggio Emilialaisessa pedagogiikassa arvioinnin välineenä käytetään dokumentointia. Kasvattaja siis muodostaa käsityksen lapsen tiedoista, taidoista jne. analysoimalla lapsen omia tuotoksia kuten piirustukset, askartelut jne. (Kinos 2001.)

Lapsilähtöisen kasvatuksen periaatteet Kinoksen (2001) mukaan:

1. Yhteiskunnallinen aktiivisuus, muuttava ja kehittävä suhde yhteiskuntaan.
2. Lapsen korostaminen aktiivisena toimijana.

3. Osallisuus, jolla tarkoitetaan sitä, että toiminnan lähtökohtana ovat siihen osallistuvien lasten intressit.
4. Ympäristösuuntautuneisuus.
5. Kulttuurisidonnaisuus, eli jokainen kasvatusympäristö luo oman kulttuurinsa.
6. Toistamattomuus eli toiminnan ainutlaatuisuus.
7. Tilannesidonnaisuus eli toiminnan yksilöllisyys.

3.1 Reggio-Emilialainen oppimiskäsitys

Reggio-Emilialaisissa päiväkodeissa on saatu aikaan hyviä tuloksia. Siellä lapsi saa aikuisen kanssa oppia kokonaisvaltaisella tavalla. Päiväkerhotohtoriin voisi sisällyttää ajatuksia Reggiolaisuudesta.

Reggiolainen oppimiskäsitys lähtee muuttuvuuden oivaltamisesta ihmisen elämään kuuluvaksi. Tavoitteellinen oppiminen on monipuolinen ja jatkuva prosessi. Aikuisen tehtävä on ruokkia lapsen innostusta ja ohjata lasta oivaltamaan. Oppimiseen liitetään lapsen omia kokemuksia ja kysymyksiä, jotta opittu asia ei jää irralliseksi ja vieraaksi. Oppiminen on lasten ja aikuisten yhteinen seikkailu. (Mansikkaviita 2001, 225.)

3.2 Lapsilähtöisyys Kirkon lapsityössä:

Lapsi ja hänen elämäntilanteensa ovat aina lähtökohtana seurakunnan lapsityössä. Työntekijät tuntevat lapset, heidän kehityksellisen- ja uskontopsykologisen tasonsa. Näin ollen työntekijällä on edellytykset suunnitella ja toteuttaa sellaista toimintaa, joka on lapselle mielekästä ja hänen kehitystasoaan vastaavaa. (Kallioniemi 2004, 52.)

Todellisuus on useissa seurakunnissa (kuten myös muissa kasvatustieteen paikoissa) toinen kuin viralliset kirjalliset suunnitelmat, hienoine tavoitteineen antavat ymmärtää. Seurakunnissa vallitsee usein muutosvastarintaisuus yleisesti kaikkea muutosta kohtaan. Useiden seurakuntien ns. omavalvonta tavoitteiden todellisen toteutumisen suhteen ei ole kunnossa.

4 PÄIVÄKERHOTYÖ

Suomen evangelisluterilaisessa kirkossa tehdään paljon työtä eri ikäluokkien ja kohde-ryhmien kanssa. Päiväkerhotyö kuuluu lapsityön alle ja siitä vastaavat usein lastenohjaaja nimikkeellä toimivat henkilöt. Seurakuntien tuottamat palvelut pohjaavat useimmiten selkeään tilaukseen ja tarpeeseen.

4.1 Historia

Suomen evangelisluterilaisen päiväkerhotyön alku sijoittuu vuoteen 1945, jolloin Turussa aloitti toimintansa ensimmäinen päiväkerho. Päiväkerhotoiminta syntyi tarpeesta tarjota lapsille kehittävää virikettä ja tukea vanhempia heidän kasvatustehtävässään. Vuonna 1966 perustettiin päiväkerhotoimikunta, jonka tehtävänä oli kartoittaa päiväkerhotyön silloista tilannetta ja loi päiväkerhotyölle ns. normiston. Jo tuolloin päiväkerhon sisältöön kuuluivat keskeisesti erilaiset laulut, leikit ja askartelut. (Alopaus-Karhunen 1986.)

Päiväkerhon perustan muodostaa luonnollisesti kristillinen ihmiskäsitys. Lapsi on Jumalan luoma ja sellaisena arvokas. Lapsen hengellisyys, tietoisuus toisesta todellisuudesta otetaan tosissaan. Lapsen hengellisyyttä vaalitaan lapsen ikäkaudelle luonnollisella ja sopivalla tavalla. Kasvokkain kohtaaminen, luottamuksellisen ja lämpöisen suhteen syntyminen lapsen ja päiväkerhon lastenohjaajan välille mahdollistaa hengellisyyden vaalimisen ja kristillisten perinteiden siirtämisen. Kristillinen kasvatus ei ole vain hartaushetkiä vaan aitoa lähimmäisestä välittämistä, mikä tulee näkyviin päiväkerhon arjessa. (Suomen evangelisluterilainen kirkko i.a. A.)

4.2 Päiväkerhotyö nyt

Päiväkerho on ”lapsen oma kerho, jossa opitaan olemaan yhdessä toisten lasten kanssa”. Päiväkerho toteuttaa nykypäivänäkin sen alunperistä tarkoitusta tarjota lapsille virike-

toimintaa. Esim. lapselle, joka ei ole päivähoidossa vaan äidin kanssa kotona, päiväkerho tarjoaa helpon matalankynnyksen paikan opetella sosiaalisia taitoja. Päiväkerho tukee vanhempia myös tarjoamalla lapselle kehittävää toimintaa, johon vanhemmilla ei kotioloissa ole välineitä, aikaa tai osaamista. Päiväkerho on siis kasvupaikka lapselle ja oiva tuki vanhemmille heidän kasvatustyössään. Päiväkerhotyöllä on hyvät edellytykset olla loistava kasvatuskumppanuuden toteuttamispaikka. (Suomen evankelisluterilainen kirkko i.a. A.)

Suomen evankelisluterilaisen kirkon varhaiskasvatuksen kehittämisryhmä määrittää päiväkerhotoiminnan kokonaisvaltaiseksi kasvatukseksi, jossa yhdistyvät elämän eri osa-alueet, ymmärrys uskosta, ympäröivästä maailmasta ja elämästä yleensä. Päiväkerhotyössä pyritään kokonaisvaltaisen ja osallistavan kasvatuksen painottamiseen. Pyritään siis siihen, että lapsen oleminen mukana seurakunnan toiminnassa olisi aktiivista ja turvallista. Päiväkerhotoiminnassa painotetaan lapsuuden ilon kokemista, lapsesta välittämistä ja lapsen hengellisen herkkyyden vaalimista. (Suomen evankelisluterilainen kirkko i.a. B.)

Seurakuntien lapsityön keskuksen mukaan päiväkerho on paikka, joka kumppanuudessa lapsen kodin kanssa rakentaa lapsen kokemusta seurakunnasta. Päiväkerhossa lapsi tulee kohdatuksi kokonaisvaltaisesti ikäkaudelleen merkityksellisellä tavalla.

Päiväkerhoon kokoonnutaan 24 kertaa viikossa. Päiväkerho on nimensä mukaisesti päivällä, tavallisesti 23 tuntia kerrallaan. Päiväkerhossa on oma rytminsä; siihen sisältyy ohjattua toimintaa, vapaata leikkiä ja olemista. Päiväkerhossa leikitään, hiljennytään ja tehdään erilaisia vaihtelevia toimia kuten ohjattua askartelua, leikkiä, musiikkia jne. Päiväkerholaiset ovat 35-vuotiaita. Päiväkerholaisissa on myös 6-vuotiaita, jo esikoulua käyviä lapsia. (Suomen evankelisluterilainen kirkko i.a. A, B.)

Lapsia ja lapsuutta pyritään myös kunnioittamaan. Lapsen rooli seurakunnassa olisi ihanteellisesti aktiivinen osallistujan, suunnittelijan ja toteuttajan rooli, tietysti ikäkaudelle sopivalla tavalla. Kirkon käsitys ja suhtautuminen lapsiin pohjaa kirkon arvopohjaan ja opetukseen. Esim. jo aikaisemmin mainitsemani kohta Markuksen evankeliumista. (Mark.10:14.)

4.3 Tulevaisuuden suunnitelmia ja tavoitteita

Suomen evankelisluterilaisen kirkon (i.a. B.) varhaiskasvatuksen kehittämisryhmä kysyy kirjoitelmassaan kysymyksiä, kuten

- vastaako päiväkerhotoiminta ja sen määrittely lapsen tarpeita?
- mitä päiväkerhotoiminta antaa lapselle?
- miten kasvatusta ja opetusta voidaan kehittää?

Kehittämisryhmä on koonnut hyviä ajankohtaisia kysymyksiä, muttei esitä niihin vastauksia. Päiväkerhoissa tulisi todella miettiä edellä esitettyjä kysymyksiä ja juurikin niitä vastauksia. Mitä juuri meidän seurakunnassa voitaisiin tehdä, jotta työ olisi enemmän suunnitelmien ja asetettujen tavoitteiden mukaista myös käytännössä.

5 TAIDEKASVATUS

Taidekasvatus kuulostaa terminä suurelta, ihmeelliseltä ja hankalalta. Kasvatusalan, kuten päiväkerhotyön, ammattilainen saattaa kokea, ettei ole kelvollinen käyttämään taidekasvatusta työssään, koska ei ole taiteilija. Todellisuus taidekasvatuksesta on kuitenkin aivan toinen. Taide voi parhaimmillaan toimia tulkkina ja karttana kahden ihmisen välillä heidän yhteisessä seikkailussa maailman ihmeellisyyksien pariin.

5.1 Taidekasvatus käsitteenä

Jotta päästäisiin taidekasvatuksen käsitteeseen sisälle, täytyy ensin selvittää mitä taide on. Taide voidaan käsittää eri katsantokannoista käsin esim. teoskeskeisesti, taiteilijakeskeisesti ja vastaanottajakeskeisesti. Taiteen määrittelykriteerit voivat siis löytyä taideteoksen muodollisista ominaisuuksista tai sen suhteesta todellisuuteen, taiteilijan sieluelämästä, hänen tunteistaan ja näkemyksistään sekä vastaanottajan omista kokemuksista ja tulkinnasta. (Suomen virtuaaliammattikorkeakoulu i.a.)

Taide voidaan käsittää myös semioottisesti eli taideteos on merkki, joka viittaa itsensä ulkopuolelle. Institutionalistisen taideteorian mukaan taiteen määrittelee legitimoitu eli laillistettu taidemaailma. Taide voidaan määritellä ja käsittää myös tarkastelemalla sitä historiallisessa ja kulttuurisessa kontekstissa taiteilijan, kokijan ja teoksen liittyessä toisiinsa. Taidekasvatuksen tavoitteita, menetelmiä ja luonnetta ohjaa aina vallitseva taidekäsitys. Taidekasvattajalla onkin aina oma taidekäsityksensä, joka vaikuttaa valintoihin ja toimintatapoihin. (Suomen virtuaaliammattikorkeakoulu i.a.)

Taide on oleellinen osa kulttuuriamme. Taidetta on kaikkialla ja siksi taide tulee luonnollisesti sisällyttää ja ottaa huomioon myös lasten kasvatuksessa. Pienten lasten kanssa taidekasvatuksen lähtökohta tai tavoite ei tietenkään ole tulevaisuuden huipputaiteilijoiden luominen. Pikemminkin se pyrkii avaamaan ilmaisemisen, tunnistamisen ja ajatteleminen mahdollisuuksia. lapsi on luonnostaan esteettinen ja käsittelee elämässä vastaan tulevia asioita leikin ja taiteen avulla. Leikkiessään tai taiteillessaan kaikki voi olla

lapselle ”leikisti totta”. Lapsi saa mahdollisuuden työstää asioita omalla tavallaan ja turvallisesti. taiteen kokeminen ja tekeminen tuottaa lapselle suurta iloa ja nautintoa. (Suomen virtuaaliammattikorkeakoulu i.a.)

Taidekasvatuksella on luonnollisesti ns. kaksoisluonne; sekä taiteellisen tekemisen että valmiin taiteen vastaanotto ovat molemmat toimivia tapoja opettaa ja kasvattaa. Näitä kahta ei kuitenkaan voi koskaan erottaa täysin toisistaan. Taide antaa mahdollisuuden myös muiden taiteellisten, tiedollisten ja tunneälyä kehittävien alueiden kasvuun. Taide opettaa kokonaisvaltaisen kokemuksen kautta. Ihminen tuntee voimakkaita elämyksiä, tunteita, toiveita ja haluja. keskustelu tms. taiteellis-esteettinen työskentely mahdollistaa kokemusten käsitteellistävän ymmärryksen. (Suomen virtuaaliammattikorkeakoulu i.a.)

5.2 Taidekasvatuksen mahdollisuudet päiväkerhossa

Taidekasvatuksen pääasiallinen tehtävä on luoda mahdollisuus taiteen ja sen kokijan kohtaamiselle. Tästä kohtaamisesta pyritään tekemään mahdollisimman merkityksellinen kokija -näkökulmasta käsin. Taidetta tehdessä ja tarkastellessa, kukaan ei tiedä kaikkea taiteen tulkinnanvaraisuuden ja henkilökohtaisuuden vuoksi. Täytyy siis aikuisena ja kasvattajana muistaa, että kokee samaa seikkailua yhdessä lapsen kanssa. (Suomen virtuaaliammattikorkeakoulu i.a.)

Tällä hetkellä käydään toistuvasti keskustelua taito- ja taideaineiden määrästä kouluissa. taidekasvatusta tulisikin ns. integroida tukemaan muita aineita. (Karppinen, Puurula & Ruokonen 2001) Päiväkerhotoimintaa kuten jo aikaisemmissa luvuissa todettiin, ei sido opetussuunnitelmat. siksi päiväkerhoissa tulisi ottaa taide korostetusti huomioon toimintaa suunniteltaessa (Suomen virtuaaliammattikorkeakoulu i.a.)

Sekä kasvatuksessa että taiteessa pyritään vaikuttamaan toiseen ihmiseen. Taiteella on kasvatusvälineenä omat ominaispiirteensä. Taidekasvatus on mm. henkilökohtaista, kokonaisvaltaista, leikkiä, esteettisiä ja eettisiä arvoja käsittelevää, eheyttävää ja voimaannuttavaa. (Suomen virtuaaliammattikorkeakoulu i.a.)

Taiteelle ja taidekasvatukselle voi asettaa monia sellaisia tavoitteita, joita tavoitellaan useilla erilaisilla monimutkaisilla menetelmillä. Taiteen avulla voi tunnistaa oman luovuutensa ja harjoittaa sitä; nauttia omasta ja muiden taiteesta; etsiä ihmisyyttä, identiteettiä ja paikkaansa yhteisössä ja maailmassa; rakentaa maailmankuvaa; vaalia ja kehittää tunne-elämää; vaikuttaa ja osallistua yhteiskunnan arvoihin ja kehittymiseen. (Suomen virtuaaliammattikorkeakoulu i.a.)

Taide antaa lapselle turvallisten rajojen sisällä päätösvaltaa, itsemääräämisoikeutta, vapautta ja valtaa, mitä lapsi tarvitsee kasvuunsa. Lapsi voi myös reflektoida kokemaansa taiteen avulla. Taiteellisessa oppimisprosessissa ei ole etukäteen varmaa mihin tulokseen kokemus johtaa, koska kokemukset ovat niin erilaisia. (Suomen virtuaaliammattikorkeakoulu i.a.)

5.3 Taidekasvatuksen ja uskontokasvatuksen integraatio

Integraatiolla tarkoitetaan opetuksen tai toiminnan, tässä tapauksessa taide- ja uskontokasvatuksen eheyttämistä, yhteenliittämistä ja yhtenäistämistä. (Rissanen 2005.) Humanistisessa tiedekunnassa integrointia korostetaan ja pidetään arvossa, koska integrointi tukee lapsen kokonaisvaltaista kasvua ja kehitystä. Taide jää usein kristillisessä ja muussa kasvatustoiminnassa taka-alalle, mausteeksi ja elävöittäjäksi. Integraatiossa voimavarat tulisi yhdistää tasapuolisesti. (Rissanen 2005.)

Käytännössä taide- ja uskontokasvatuksen integraatio toteutuu useimmiten siten, että taidekasvatus antaa monipuolisia keinoja ja toimintamahdollisuuksia, kun taas uskontokasvatus antaa toiminnan sisällön ja tavoitteet. Taide- ja uskontokasvatuksella on useita yhdistäviä tekijöitä kuten:

- identiteetin muodostuminen
- omakuvan hahmottuminen
- maailmankuva
- ihmiskuva
- itsensä etsiminen ja ilmaisu
- syvempi yhteys itsen ja ulkopuolisen kanssa

- elämän läheisyys
- elämän kysymykset ja kokonaisvaltaisuus.

Kristillisen taidekasvatuksen keinot vaikuttavat rajattomilta. (Rissanen 2005.)

Taidekasvatuksen käyttö seurakunnissa on lisääntynyt viime vuosina merkittävästi. Kokemusten ja elämysten rooli on korostunut kun tavoitellaan, synnytetään tai ylläpidetään uskon kokemusta. Toiminnallisuus, yhteisöllisyys ja luovuus lisääntyvät ja korostuvat erityisesti lasten kanssa tehtävässä työssä. (Rissanen 2005)

Kristilliselle taidekasvatukselle ei ollut olemassa ns. suositusta. Pro graduaan varten Rissanen (2005) loi mallin käyttäen haastattelututkimuksensa tuloksia pohjana tälle työlle. Rissanen (2005) määrittelee tämän kristillisen taidekasvatuksen mallin keskeisiksi asioiksi

- yhteisöllisyyden
- uskontokasvatukselliset tavoitteet
- varhaisnuorten elämismaailman
- kokonaisvaltaisen kehittymisen tukemisen
- elämyksellisyyden
- kokemuksellisuuden
- kehollisuuden
- moniaistisuuden
- leikin.

Näiden lisäksi kristillisen taidekasvatuksen tulee olla kristillisen kasvatuksen arvojen ja päämäärien mukaista, sen täytyy puhutella spiritualiteettia, synnyttää sosiaalista yhteyttä ja antaa tilaa pyhän kokemiselle ja kohtaamiselle. (Rissanen 2005.)

Rissanen huomasi malliaan soveltaessaan, että seurakunnassa käytettiin taidetta välineenä, mutta sitä ei juurikaan integroitu palvelemaan uskontokasvatuksellisia tavoitteita. Tutkimus siis osoitti, että taiteen keinoja voi hyödyntää kristillisen kasvatuksen tukena, integroiden. Tutkimuksessa ilmeni myös, että pienet ryhmäkoot, yhteinen toiminta ja

luottamuksellinen ilmapiiri auttoivat synnyttämään keskustelua lasten kanssa. Rissanen kertoo tutkimuksensa tuloksissa myös, että seurakuntien työntekijöiden täydennyskoulutukseen taidekasvatuksen alueella on tarvetta. (Rissanen 2005.)

5.4 Taidesadutus sovellettu kristillisen kuvataidekasvatuksen menetelmä

Sadutus on jo laajalti tunnettu ja arvostettu menetelmä kasvatuksen kentällä. Sadutuksen ohje kuuluu lyhykäisyydessään:

Kerro satu (tai tarina).
Kirjaan sen juuri niin kuin sen minulle kerrot.
Lopuksi luen tarinasi
ja voit muuttaa tai korjata sitä mikäli haluat.

Sadutus on toimiva menetelmä, joka tuo lapsen oman sisäisen maailman näkyväksi ja kuuluvaksi. Lapsi kokee, että hän on merkityksellinen ja tärkeä, häntä tahdotaan kuunnella. Voisiko kuvataidekasvatukseen soveltaa samaa tekniikkaa? Anna lapselle paperia ja kyniä tai jotakin muuta, jolla hän voi ilmaista itseään. Kerro hänelle, että hän saa luoda mitä tahansa ja kertoa halutessaan työskennellessään tai sen jälkeen tuotoksestaan. Kaikki ihmiset eivät ole lahjakkaita kielellisesti, mutta saattavat pystyä ilmaisemaan itseään ja ajatuksiaan kun saavat avukseen värit, muodot ja mahdollisuuden luoda konkreettisesti omin käsin. (Lapset kertovat ja toimivat ry. 2012.)

6 AIKAISEMMA TUTKIMUKSET

Aiheeseen liittyvistä aikaisemmista tutkimuksista tärkeimmäksi tätä työtä tehdessä nousi juuri edellä mainittu Rissasen (2005) Pro gradu, jonka tulokset olivat samansuuntaisia oman tutkimuksen tulosten kanssa. Rissasen työn tulokset ovat antaneet minulle omalta osaltaan vahvistuksen siitä, että aiheeni on paitsi ajankohtainen myös tärkeä.

Toisena aikaisempana tutkimuksena mainitsen teoksen ”Ite pitää keksii se juttu”, joka on Rantalan (2001) tutkimus kuvataidekasvatuksen ja kasvatettavan kohtaamisesta. Myös tämä teos kertoo pohjimmiltaan tarinaa kuvataidekasvatuksen mahdollisuuksista, jopa terapeutisessa merkityksessä.

7 TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHTA JA TUTKIMUSONGELMAT

Seurakunnan työntekijöiden avuksi on erilaisia laulukirjoja, joihin yleensä kuuluvat myös cd-levyt, joilla bändi soittaa ja solisti laulaa. Muun muassa näiden kirjojen ja cd-levyjen avulla ohjaajan on helppo järjestää yhteislaulu esimerkiksi hartauteen. Myös esimerkiksi kirkon nuorisotyönohjaajien koulutuksessa painotetaan huomattavasti enemmän musiikillisten taitojen kehittämistä, kuin kuvataiteellisten. Kuvataide, jota tarvitaan kuitenkin monessa esimerkiksi varhaisnuorten iltapäiväkerhoissa, jää lähes täysin oman harrastuneisuuden varaan. Jokainen ihminen osaa askarrella tarpeeksi ohjataksaan lapsia. Esimerkiksi musiikin ohjaamiseen tarvitaan kuitenkin enemmän teoriatietoa ja lahjakkuutta kuin yksinkertaiseen askarteluun. Miksi kuvataiteisiin ei voisi panostaa samalla mitalla kuin esimerkiksi musiikkiin? ”Mielestäni malliaskartelu ei tue lapsen luovuutta tai itseilmaisua. Malliaskartelu sen sijaan kehittää ongelmanratkaisukykyä ja hienomotoriikkaa.” (Mörk-Huttunen 2008, 37.) Miksi malliaskartelu on joidenkin ihmisten mielestä riittävää kuvataidekasvatusta ja mitä sillä tavoitellaan?

Opinnäytetyöni tavoitteena oli selvittää, millaiseksi seurakuntien päiväkerhoissa käyvien lasten vanhemmat kokevat kuvataiteellisten elementtien osuuden ja merkityksen seurakuntien päiväkerhossa. Tavoitteenani on myös herättää kriittistä keskustelua ja pohdintaa kristillisen taidekasvatuksen tarpeellisuudesta ja mahdollisuuksista.

8 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tutkimuksen tavoitteena oli kartoittaa vanhempien mielipiteitä päiväkerhon kuvataidekasvatuksen mahdollisuuksista. Tutkimuksen kohderyhmänä olivat verraten pienten seurakuntien päiväkerholaisten vanhemmat. Tutkimukseen osallistui äitejä Alavuden, Kontiolahden, Mäntyharjun, Mänttä-Vilppulan ja Ylivieskan seurakunnista. Kyselyn kohderyhmän rajaaminen mahdollistaa tulosten jonkinasteisen yleistämisen tietyin rajoituksin. Valitsin suhteellisen pienet seurakunnat, sillä taloudellisten ja työvoimallisten resurssien, Rissasen (2005) tutkimuksen ja omien kokemusten perusteella oletuksena oli että sellaisissa seurakunnissa käytetään malliaskartelua ja tilannetta tulisi arvioida kriittisesti ja mahdollisesti muuttaa.

Etsin vastauksia tutkimusongelmaani tilastollisen tutkimuksen avulla, jolla kartoitettiin vanhempien mielipiteitä kuvataiteesta, sen merkityksestä ja sen vaikutusmahdollisuuksista. Tavoittelin tällä lähestymistavalla sitä, että vanhempien mielipiteet julkituomalla kykenisin herättämään seurakunnan työntekijät (ja myös muut lapsien ja nuorten kanssa töitä tekevät yhteisöt ja ihmiset) pohtimaan kriittisesti nykyisiä työskentelytapojaan. Tilastollinen tutkimus, johon sisällytettiin muutama avoinkysymys, valittiin tutkimusmenetelmäksi, jotta saataisiin helposti yleiskuva vanhempien mielipiteistä. Avoimet kysymykset toivat laadullista vivahdetta tutkimukseen ja arvokasta tietoa siitä, miten toimintaa tulisi kehittää.

Aloitin vastaajien keräämisen lähestymällä kymmenen tällaisen seurakunnan lastenohjaajia sähköpostitse. Tarkoitukseni oli siis lähestyä heidän kauttaan päiväkerholaisten vanhempia, jotka saisivat vapaaehtoisesti ilmoittautua vastaajaksi kyselyyn.

Koska kyselyyn vastaaminen oli vapaaehtoista, siihen ei tarvittu virallista tutkimuslupaa. Riittävän vastaajamäärän kokoon saamiseksi lähetin muistutuksen lastenohjaajille, joista pari myönsikin unohtaneensa asian. Kyselyni toteutin webropol-ohjelmalla sen kätevyyden, ekologisuuden ja hyvän vastausprosentin vuoksi. Ihmisten lähestyminen sähköpostitse on helppoa ja nopeaa joskin sähköpostitulvaan hukkuu usein moni tärkeä viesti itse kullakin.

Henkilökohtaisten Webropolkysely-linkkien lähettämistä varten vastaanotin lopulta 30 sähköpostiosoitetta. Vapaaehtoisten vastaajien hankkiminen oli siis tehokasta siinä mielessä, että jo kyselylinkkejä lähetettäessä vastaajien määrä oli jokseenkin arvioitavissa. Näistä 30:stä kyselyyn vastasi lopulta 26.

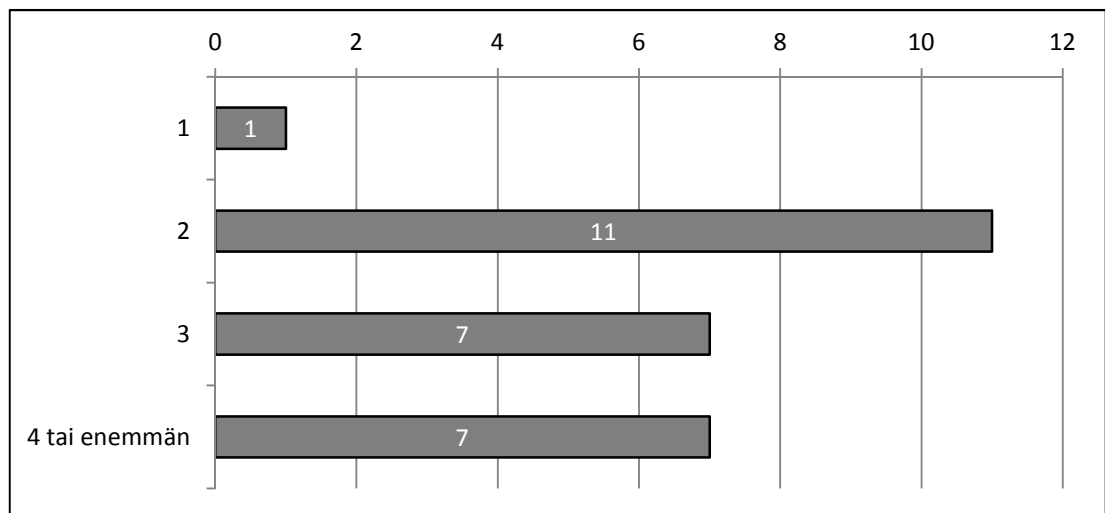
Vastaukset saatuani suoritin ensimmäisen suuntaa-antavan kokoamisen ja analysoinnin, jonka perusteella edelleen tarkensin työni teoreettista osuutta. Syvennyin aineistoon Webropol- ja SPSS-ohjelmien avulla. Taulukoimalla vastaukset sain yleiskuvan tuloksista, jonka jälkeen etsin mahdollisia johdonmukaisuuksia, yhteneväisyyksiä, selkeitä eroja esim. eri ikäluokkien välillä jne. Avointen kysymysten vastaukset analysoin käyttämällä ns. koodausta. vastauksista nousikin helposti esille ne asiat, jotka olivat vanhempine mielessä ja heille tärkeitä.

9 TUTKIMUKSEN TULOKSET

9.1 Taustatiedot

Kyselyni osoitin seurakunnan päiväkerhoissa käyvien lasten vanhemmille. Kyselyyni vastasi yhteensä 26 äitiä, joista 11 oli 25–34-vuotiaita ja 15 oli 35–46-vuotiaita. Vastaajat olivat pääasiassa useampilapsisien perheiden äitejä. Kuviosta 1 nähdään lapsiluku vastaajaa kohti. Äidit vastasivat kyselyyn yhden kerhossa käyvän lapsen kohdalta. Lapset, joiden osalta kyselyyn vastattiin, olivat 46-vuotiaita. Lapset osallistuivat seurakunnan päiväkerhoon pääasiassa 12 kertaa viikossa.

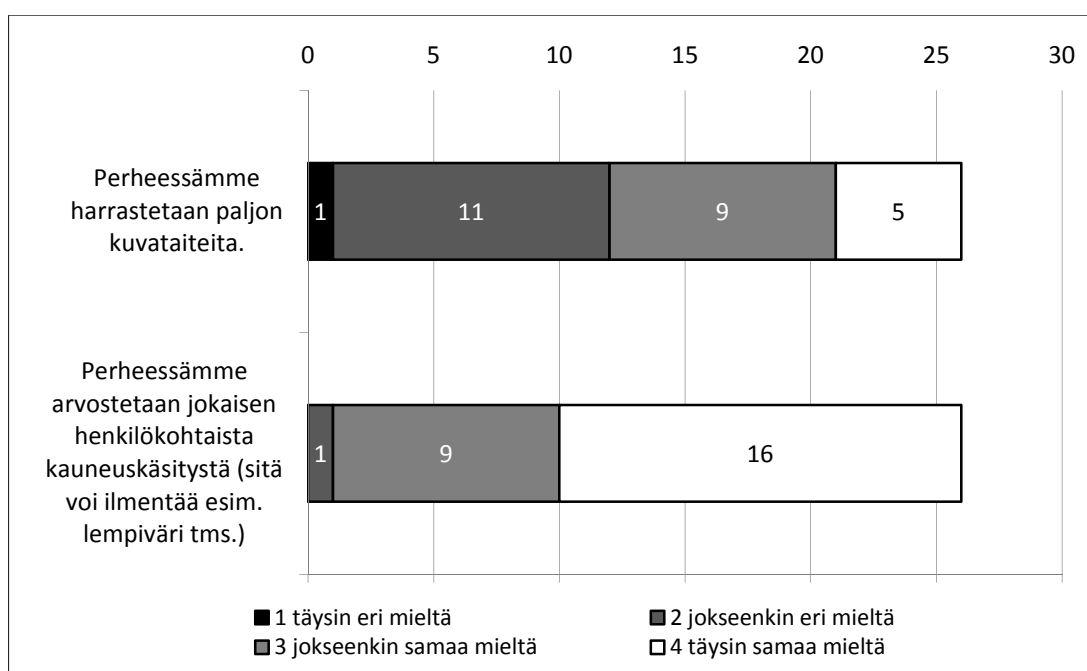
KUVIO 1. Lapsiluku vastaajien perheissä (n=26)

Kolmea vastaajaa lukuun ottamatta kaikki kuuluivat evankelisluterilaiseen kirkkoon. Kyselyyni vastattiin viidestä eri seurakunnasta, jotka kaikki ovat suhteellisen pieniä. Mäntyharjun seurakunnasta vastauksia tuli viisi, Mänttä-Vilppulan seurakunnasta myös viisi, Kontiolahden seurakunnasta kolme, Alavuden seurakunnasta seitsemän ja Yli-vieskan seurakunnasta kuusi.

9.2 Vanhempien näkemyksiä päiväkerhojen kuvataidetoiminnasta

Kuvataidetoimintaan liittyvät kysymykset esitettiin väitteiden muodossa niin että vastausvaihtoehtoina oli täysin eri mieltä, jokseenkin eri mieltä, jokseenkin samaa mieltä ja täysin samaa mieltä. Avoimia kysymyksiä lukuun ottamatta kaikki vastaajat vastasivat kaikkiin kysymyksiin. Kaikkien kysymysten vastaukset ovat luettavissa kuvioista ja merkittävimmiksi nousseita vastauksia avataan seuraavaksi hieman tarkemmin.

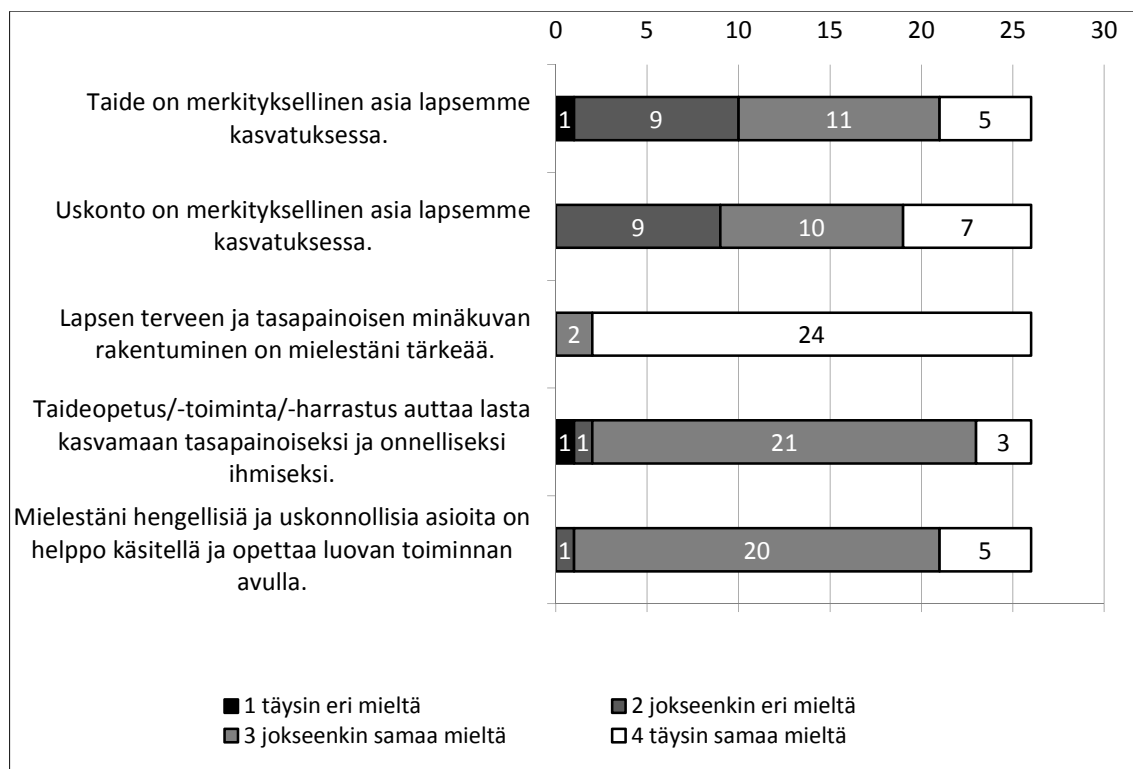
Aluksi vastaajilta kysyttiin kahdella väittämällä perheen arvoista ja kuvataiteiden harrastuksesta. Tulokset ovat kuviossa 2. Vastaajista 12 koki, ettei heidän perheessään juurikaan harrasteta kuvataiteita. Loput 14 vastaajaa ilmaisi heidän perheessään harrastettavan kuvataiteita. Kyselystä ilmeni myös, että yli puolessa perheistä arvostetaan jokaisen perheenjäsenen henkilökohtaista kauneuskäsitystä.

KUVIO 2 Perheen esteettiset arvot (n=26).

Seuraavat viisi kysymystä käsittelivät vastaajien mielipiteitä kuvataide- ja uskontokasvatuksesta. (KUVIO 3) Lähes puolet vastaajista koki taiteen jokseenkin merkitykselliseksi asiaksi lapsensa kasvatuksessa. Yhdeksän vastaajaa koki saman asian kuitenkin jokseenkin merkityksettömäksi. 17 vastaajaa piti uskontoa merkityksellisenä asiana lapsensa kasvatuksessa.

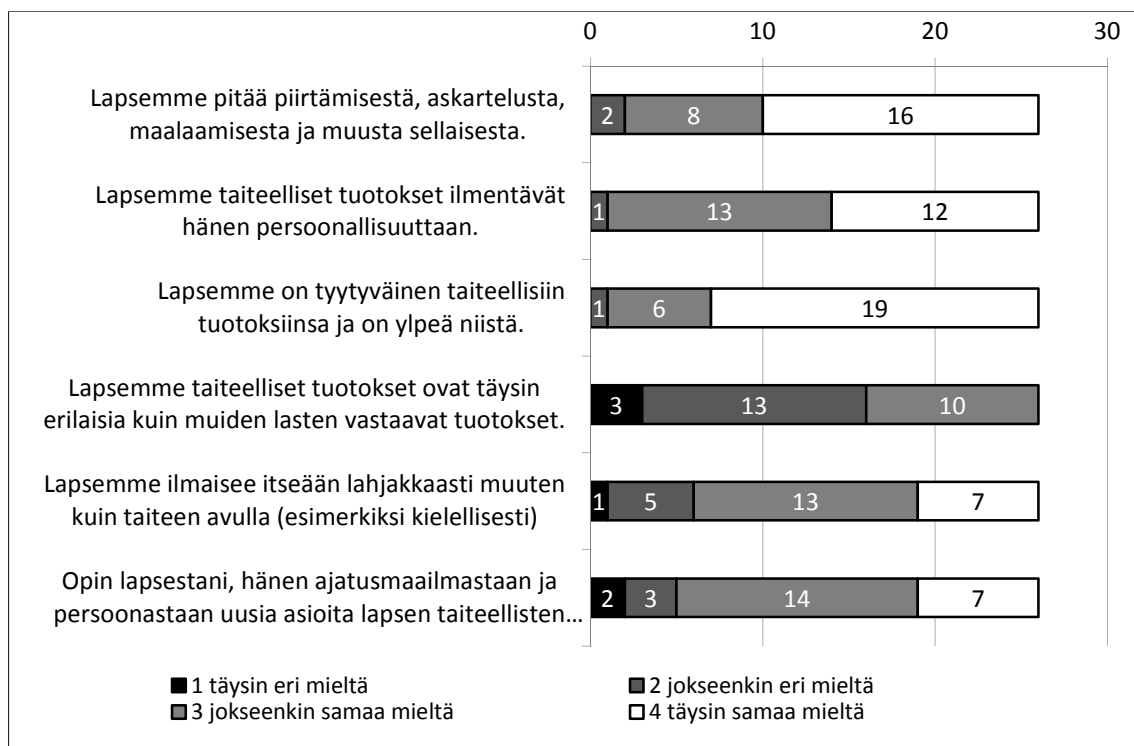
Tuloksista kävi selkeästi ilmi, että vastaajat kokevat taideopetuksen/-toiminnan/-harrastuksen edistävän lapsen terveen ja tasapainoisen minäkuvan rakentumista, sillä kaikki vastaajat olivat asiasta joko erittäin tai jokseenkin samaa mieltä. Vanhempi ikäryhmä oli tässä asiassa enemmän samaa mieltä kuin nuorempi ikäryhmä. Vastaajat olivat myös sitä mieltä, että hengellisiä ja uskonnollisia asioita on helppo käsitellä ja opettaa luovan toiminnan avulla. Tämä asia nousi tärkeäksi myös avoimien kysymysten vastauksissa: ”Toisaalta taiteen avulla opitaan asioita, käsien taitoja ja sen välityksellä voidaan käsitellä vaikeitakin asioita, joita ei vain kertomalla tai puhumalla voi oppia.”

KUVIO 3 Kuvataide- ja uskontokasvatuksesta (n=26)

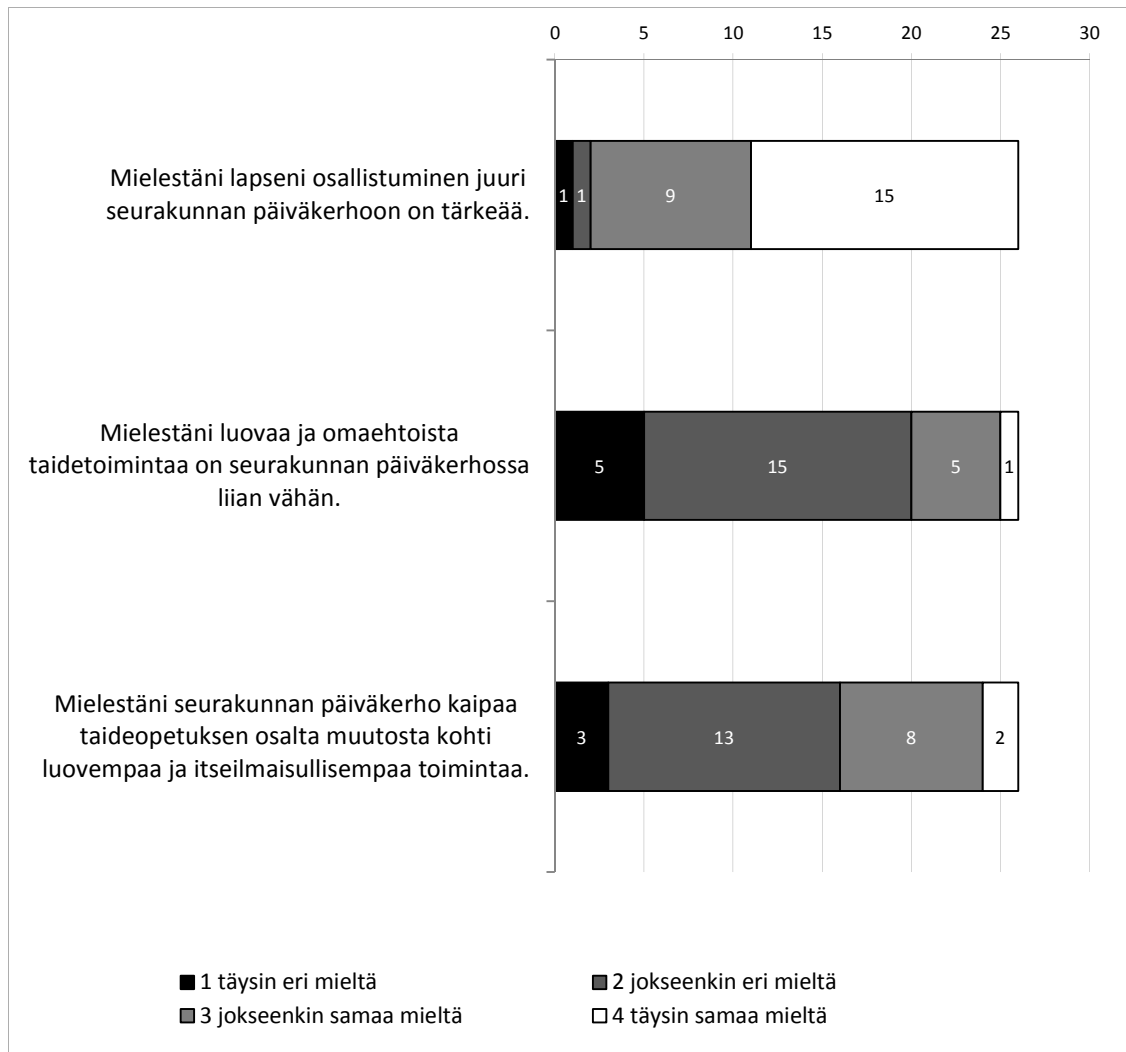
Kuviossa 4 on esitettyä vastaajien näkemyksiä heidän lapsensa mieltymyksistä, persoonasta ja ilmaisutaidoista. Lapsista suuren enemmistön kerrottiin pitävän piirtämisestä, askartelusta, maalaamisesta ja muusta sellaisesta. Lähes kaikkien lasten piirustukset, askartelutyöt ym. ilmentävät lapsen persoonallisuutta. Enemmistö vastaajista kertoi lapsen myös olevan tyytyväinen näihin taiteellisiin tuotoksiinsa ja ylpeä niiden johdosta. Puolet vastaajista oli kuitenkin sitä mieltä, ettei lapsen taiteelliset tuotokset juuri eroa toisten lasten samaisista tuotoksista.

Puolet vastaajista kertoi myös, että lapsi ilmaisee itseään lahjakkaasti myös muilla tavoin kuin taiteellisesti. Viittä vastaajaa lukuun ottamatta kaikki olivat sitä mieltä, että he oppivat lapsestaan, hänen ajatusmaailmastaan ja ajatuksistaan uusia asioita lapsen taiteellisten tuotosten avulla ja ansiosta. Viisitoista vanhemmista piti lapsensa osallistumista juuri seurakunnan päiväkerhoon tärkeänä.

KUVIO 4. Lapsen mieltymykset ja ilmaisu (n=26)

Enemmistö vanhemmista oli sitä mieltä, että luovaa ja omaehtoista taidetoimintaa on seurakunnan päiväkerhossa riittävästi. Tarkemmat jakaumat ovat nähtävissä kuviossa 5. Avoimissa kysymyksissä vanhemmat kertoivat että he ovat nykyiseen tilanteeseen tyytyväisiä; myös askartelua ja luovaa toimintaa on heidän mielestään riittävästi. Kymmenen vastaajista oli kuitenkin sitä mieltä, että seurakunnan päiväkerho kaipaa taideopetuksen osalta muutosta kohti luovempaa ja itseilmaisullisempaa toimintaa. Kun kysyttiin, millaista taiteellista ja luovaa toimintaa haluaisit seurakuntanne päiväkerhoon, vastauksista nousi esiin lapsen vapaan taiteellisen itseilmaisun lisääminen ja lapsilähtöisyys. Esille nousi esim. mahdollisuus antaa lapselle aihe, joka antaa raamit askartelulle, maalaamiselle tms. ja materiaalit toteutukseen.

KUVIO 5. Taidetoiminta päiväkerhossa (n=26)

Useissa vastauksissa kävi myös ilmi, että kuvataiteen lisäksi he kaipaisivat musiikkia, tanssia, nukketatteria, sadutusta jne. Kysely ja koko työn aihe pyrittiin rajaamaan koskemaan vain kuvataidetta, jotta saataisiin täsmällisempää ja yleistettävämpää tietoa. Kuitenkaan ei voi jättää mainitsematta vanhempien toivetta myös muunlaisen taiteen lisäämisestä päiväkerhojen toiminnassa.

Vanhemmat toivat myös esille erilaisia materiaaleja ja tekniikoita, joita voisi päiväkerhossa kokeilla. Näitä olivat esim. kierrätysmateriaalit, luonnonmateriaalit, erilaiset muovavilumassat kuten: taikataikina, savi ja paperimassa. Toiveena esitettiin myös yleisesti erilaiset ja uudet materiaalit. Vanhempien vastauksista löytyi myös käytännön esimerkkejä ja ideoita mahdollisista tekniikoista ja tavoista, joilla laajentaa päiväkerhon

taidetuokioita. Näitä olivat esim. kollaasit, huovutus, käsin ompelu, kankaanpainanta ja musiikin kautta maalaus/piirtäminen.

Malliaskartelun hyödyt ovat kyselyn perusteella selkeästi vanhempien mielessä ja he toivovatkin sellaisen jatkuvat joissain määrin. Vastauksissa nostettiin selkeästi esille se, että molempia sekä malliaskartelua että luovaa kuvataiteellista itseilmaisua tarvitaan. ”Molemmat vahvistavat omia osa-alueitaan lapsessa!”

Yhden vastaajan mielestä kysely oli hyvin tarpeellinen ja hyvä. 23 vastaajaa oli sitä mieltä, että kysely oli jokseenkin tarpeellinen ja hyvä. Vain kahden vastaajan mielestä kysely oli jokseenkin tarpeeton ja huono.

10 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

10.1 Ajatuksia ja kysymyksiä herättävää aineistoa

Kun tarkastellaan vastausten keskiarvoja, tutkimusongelman kannalta tärkeimmiksi tuloksiksi osoittautuivat seuraavat väitteet: ”Taide on merkityksellinen asia lapsemme kasvatuksessa.”, ”Taideopetus/-toiminta/-harrastus auttaa lasta kasvamaan tasapainoiseksi ja onnelliseksi ihmiseksi.” ja ”Mielestäni seurakunnan päiväkerho kaipaa taideopetuksen osalta muutosta kohti luovempaa ja itseilmaisullisempaa toimintaa.” Taide koetaan jokseenkin tärkeäksi lapsen kasvatuksessa, mutta luovempaa ja itseilmaisullisempaa taideopetusta ei tarvita. Tämän kvantitatiivisen kyselyn pohjalta, vastaus tutkimuskysymykseen millaiseksi seurakuntien päiväkerhoissa käyvien lasten vanhemmat kokevat kuvataiteellisten elementtien osuuden ja merkityksien seurakuntien päiväkerhossa, on siis, että kuvataiteellisten elementtien osuus ja merkitys on jokseenkin tärkeä ja riittävä jo sellaisena kuin se on.

Kysely on kvantitatiivinen, mutta tutkimustuloksia tuloksia ei voi yksiselitteisesti yleistää. Tutkimuksen tuloksia tulee tarkastella kriittisesti suuntaa-antavina vinkkeinä kun lähdetään tarkastelemaan tarkemmin jonkin tietyn seurakunnan kristillisen kuvataidekasvatuksen mahdollisia kehityksen tarpeita. Opinnäytetyö sopii hyvin erityisesti tutkimukseen osallistuneiden seurakuntien kasvatusyhteistyön pohjaksi kyseisen aiheen tiimoilta. Muut seurakunnan, päiväkodit ja laajemmin kaikki kasvatusalan toimijat ja asiakkaat voivat käyttää tutkimusta ajatusten ja keskustelun herättäjänä.

Tuloksissa huomio kiinnittyi siihen, että 26 vastaajasta 16 oli vastannut avoimeen kysymykseen: Millaista taiteellista ja luovaa toimintaa haluaisit seurakuntanne päiväkerhoon? Vastaamatta jättäneet olivat vastanneet ”jokseenkin samaa mieltä” tai ”jokseenkin eri mieltä” väitteeseen ”Mielestäni seurakunnan päiväkerho kaipaa taideopetuksen osalta muutosta kohti luovempaa ja itseilmaisullisempaa toimintaa.”

Käytettäessä Likert-asteikkoa kyselyn tekijä ei voi tietää miten vastaaja tulkitsee vastausvaihtoehtojen suhteet. Tässä kyselyssä vastausvaihtoehtoista on jätetty pois ”En osaa

sanoa” vaihtoehto. Kysymys kuuluukin, ovatko vastaajat mahdollisesti valinneet vaihtoehdon ”jokseenkin samaa mieltä” tai ”jokseenkin eri mieltä” merkityksessä ”en osaa sanoa”. Tämä selittäisi sen miksi vastaajilla ei ollut mielipidettä avoimeen kysymykseen.

Sanat ”eri” ja ”sama” sisältävät erilaiset arvolataukset. Kyselyssä ei ollut sellaista kysymystä johon olisi ollut pakollista vastata. Kaikki vastaajat kuitenkin olivat vastanneet jokaiseen kysymykseen, lukuun ottamatta avoimia kysymyksiä. Tämä voi toisaalta tarkoittaa, sitä että vastauksia ”jokseenkin samaa mieltä” ja ”jokseenkin eri mieltä” on käytetty niiden oikeissa merkityksissä.

Osa avointen kysymysten vastauksista oli ristiriidassa vastauksiin, joiden asteikkona käytettiin Likert-asteikkoa. Avoimista vastauksista tuli esiin se, että toiminnan tulisi olla lapsilähtöisempää ja omaehtoisempaa ja malliaskartelua pitäisi välttää, mutta muutosta kohti luovempaa ja itseilmaisullisempaa toimintaa, ei tarvita. Tämä ristiriita voi johtua siitä, että vastaaja on epähuomiossa vastannut asteikolla eri mieltä, vaikka onkin asiasta samaa mieltä. Vastauksiin on myös voinut vaikuttaa se, että lastenohjaajille lähetetyssä infossa on mainittu malliaskartelusta ja he ovat voineet mainita asiasta kyselystä kertoessaan. Vastaajat ovat voineet siis vastata kysymykseen sen mukaan, mitä olettavat kysyjän haluavan vastaukseksi.

Virhe rajatessani kyselyä tarkemmaksi saattoi vaikuttaa vastaamiseen ja myös vastausten tulkintaan. Lopullisessa kyselyssä käytettiin sanaa taide tarkemman kuvataide ilmaisun sijaan. Huomasin virheen kuitenkin liian myöhään ja pyrin ottamaan tämän seikan mahdollisimman hyvin huomioon tuloksia esittäessä ja johtopäätöksiä tehdessä.

Vastauksia läpikäydessä huomio kiinnittyi myös siihen, että lapsista suurin osa pitää piirtämisestä, maalaamisesta jne. ja he ovat tyytyväisiä tuotoksiinsa, mutta vanhempien mielestä lasten tuotokset eivät eroa muiden lasten tuotoksista millään tavalla. Malliaskartelu on syvään juurtunut toimintatapa päiväkerhoissa, vaikka tämänkaltainen toiminta on lähinnä aikuisten tuotosten esittelyä. Malliaskartelussa lapselle asetetaan tiedostamatta odotus siitä, että hänen tuotoksensa tulisi näyttää valmiina samalta kuin malli. Liimolan ja Voutilaisen (1993) (Mörk-Huttunen 2008) mukaan lapsen luovuus kärsii ja hän turhautuu nähdessään sen, ettei pysty samaan lopputulokseen kuin aikuinen. Vaikka

asia on näin, vanhemmat eivät halua muutosta asiaan. Onko kyseessä siis tietämättömyys siitä, miten laajat mahdollisuudet esimerkiksi kuvataiteen ja uskontokasvatuksen integraatiolla olisi yksilöllisen kasvun ja kehityksen kannalta. Toivon tällä opinnäytetyöllä olevan vaikutusta siihen, että ihmiset huomaisivat kristillisen kuvataidekasvatuksen mahdollisuudet ja arvioisivat kriittisesti nykyisiä toimintatapoja ja menetelmiä.

10.2 Jatkokysymyksiä ja jatkotutkimusehdotuksia

Otannan ollessa näin pieni, olisi mielenkiintoista tietää tarkemmin vastaajien taustoja ja vastauksiin vaikuttavia asioita. Kyselyssä ei käy ilmi esimerkiksi sitä, onko vastaajilla vanhempia lapsia jotka ovat olleet päiväkerhossa, mikä vastaajan ammatti on tai saavatko lapset tuotoksensa heti kotiin vai ovatko ne esillä päiväkerhon seinällä. Olisi myös mielenkiintoista tietää, miksi juuri nämä 26 henkilöä halusivat vastata kyselyyn ja olisiko tulos ollut erilainen, jos osa vastaajista olisi ollut isiä ja muita huoltajia. Inhimillisen tiedonnälän ja uteliaisuuden tyydyttäminen ei kuitenkaan ole riittävä peruste tehdä laajaa tutkimusta.

Peräänkuulutan Rissasen (2005) mainitsemaa lisäkoulutusta ja perehdytystä lastenohjaajakoulutukseen. Tosiasia on myös se, että kirkon nuorisotyönohjaajien koulutukseen ei Diakonia ammattikorkeakoulussa sisälly mielestäni riittävästi taidekasvatuksen teoriaa ja käytäntöä. Lisäkoulutusta sitä tarvitseville olisi hyvä tarjota. Rissasen esimerkin mukaisesti voisi jatkaa kristillisen taidekasvatuksen ja liian malliaskartelun vähentämistä luomalla tiiviin, seikkaperäisen ja käytäntöön keskittyvät oppaan. Tämä opas olisi hyvä tehdä sellaiseksi, että sitä voisivat hyödyntää monet ammattiryhmät. Lisäkoulutukseen ei välttämättä ole rahaa ja aikaa, vaikka sellaista olisi saatavilla. Ytimekäs, käytännönläheinen perusopas auttaisi toteuttamaan oikeaa kokonaisvaltaista kasvatusta.

10.3 Ammatilainen asialla

Oma tunnesiteeni ja intohimoni tutkimusaiheeseen oli vahva. Sain huomata prosessin aikana, että oletukseni aiheesta olivat jokseenkin väärät, puutteelliset tai jopa naiivit. Olen tässä työssä kuitenkin pystynyt pitämään oikean tiedon erillään omista tunteistani. Omat ajatukseni eivät ole vaikuttaneet tutkimuksen tuloksiin tai niiden tulkintaan.

Opinnäytetyö on ollut pitkä ja raskas projekti ja matka henkisen ja ammatillisen kasvun tiellä. Näinkin kattavan ja laajan työn tekeminen antaa itsevarmuutta ja vahvistaa omaa käsitystäni siitä, että olen pian ammatilainen, valmis jatkamaan oppimista.

LÄHTEET

- Alopaeus-Karhunen, Pirkko-Liisa 1986. Päiväkerhotyön historiaa. Päiväkerhotyön käsikirja. Alvesalo-Heikkilä, Katri (toim.) Helsinki Lasten Keskus.
- Dunderfelt, Tony 2011. Elämänkaaripsykologia 14. uudistettu painos. Helsinki WSOYpro Oy.
- Hirsijärvi, Sirkka; Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 1997. Tutki ja kirjoita 15. uudistettu painos. Helsinki Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Holm, Nils G 2004. Teologiaa lasta varten. Lapsityön käsikirja. Heinonen, Leena; Luodeslampi, Juha & Salmensaari, Leena. Helsinki Kirjapaja Oy.
- Hännikäinen, M. & Rasku-Puttonen, H. 2001. Piaget'n ja Vygotskin merkitys varhaiskasvatuksessa Teoksessa Karila, Kirsti; Kinon, Jarmo & Virtanen, Jorma 2001. Varhaiskasvatuksen teoriasuuntauksia. Jyväskylä Ps-kustannus.
- Höglström, Barbro & Saloranta, Outi 2001. Esiopetus tavoitteellisen oppimispolun alkuna. Helsinki Opetushallitus.
- Kallioniemi, Arto 2004. Uskonnonpedagogiikka lapsityön taustalla. Lapsityön käsikirja. Heinonen, Leena; Luodeslampi, Juha & Salmensaari, Leena. Helsinki Kirjapaja Oy.
- Karppinen, Seija; Puurula, Arja & Ruokonen, Inkeri 2001. Taiteen ja leikin lumous. Helsinki Oy Finn Lectura AB.
- Kinon, Jarmo 2001. Lapsilähtöinen varhaiskasvatus. Puheenvuoroja lapsista ja varhaiskasvatuksesta. Eeva Hujala (toim.) Varhaiskasvatus 90 Oy.
- Lapset kertovat ja toimivat ry 2012. Sadutus.
http://www.edu.helsinki.fi/lapsetkertovat/Sadutus/sadutus_paa.htm
 Päivitetty 31.10.2012. Viitattu 21.11.2012.
- Luukkonen, Liisa 1997. Nollasta neljääntoista. Käsikirja seurakuntien lapsi- ja varhaisnuorisotyöhön. Helsinki LL-kirjat/lasten Keskus.
- Mannerheimin Lastensuojeluliitto i.a. Vanhempainnetti. Kasvu ja kehitys. Viitattu 15.10.2012.
http://www.mll.fi/vanhempainnetti/tietokulma/kasvu_ja_kehitys/.

- Mörk-Huttunen, Maritta, 2008, Työkaluja lapsilähtöiseen taidekasvatukseen Reggio Emilian kasvatusnäkemys ja lastentarhanopettajakoulutuksen kuvataidekasvatus. Jyväskylän Yliopisto.
- Nurmi, Jan-Erik; Ahonen, Timo; Lyytinen, Heikki; Lyytinen, Paula; Pulkkinen Lea & Ruoppala, Isto 2009. Ihmisen psykologinen kehitys. 1.-4-painos. Helsinki WSOYpro Oy.
- Ojala, Terhi & Viinikainen, Heli 2000. Päivänsäiteitä ja menninkäisiä. Lapsen kasvun tukeminen perhepäivähoidossa. Täydennyskoulutuskeskuksen julkaisu 12 Jyväskylän yliopisto.
- Rantala, Kati 2001 ”ITE PITÄÄ KEKSII SE JUTTU” Tutkimus kuvataidekasvatuksen ja kasvatettavan kohtaamisesta. Helsingin Yliopiston sosiologian laitoksen tutkimuksia No.239.
- Solatie, Jim 2009. Luova lapsi oivaltaa, oppii ja pärjää. Helsinki Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Suomen evangelisluterilainen kirkko i.a. A. Päiväkerho. Viitattu 1.10.2012
www.evl.slk.fi/kirkon_varhaiskasvatus/paivakerhot
- Suomen evangelisluterilainen kirkko i.a. B. Lapsi on osallinen. Kirkon varhaiskasvatuksen kehittämissuunnitelma.
http://www.evl-sl.k.fi/files/346/Varhaiskasvkehittamisen_asiakirja.pdf
 Viitattu 21.11.2012
- Suomen virtuaaliammattikorkeakoulu i.a. Taidekasvatuksen perusteet –opintojakso. Kurssiaineisto.
http://www2.amk.fi/mater/kulttuuri/taidekasvatuksen_perusteet/index.html
 Viitattu 21.11.2012.
- Ubani, Martin 2010. Lapsen kokonaisvaltaisuus uskontokasvatuksessa. Kokonaisvaltainen kasvatus, lapsi ja uskonto. Ubani, Martin; Kallioniemi, Arto & Luodeslampi, Juha Helsingin Lasten Keskus Oy.

Liite 1 Kyselyn saatekirje

Hei,

ilmoittauduit vastaajaksi opinnäytetyötäni koskevaan kyselyyn.

Nyt on vastaamisen aika.

Opinnäytetyöni tavoitteena on kartoittaa, millaiseksi seurakuntien päiväkerhoissa käyvien lasten vanhemmat kokevat luovien ja taiteellisten elementtien osuuden ja merkityksen seurakuntien päiväkerhossa. Vastaamalla kyselyyn voit kertoa omista kokemuksistasi ja toiveistasi ja näin saada äänesi kuuluviin koskien päiväkerhojen tulevaa toimintaa. Vastausten perusteella koostan opinnäytteeseeni osion, jossa tarkastellaan kyselyn tuloksia ja johtopäätöksiä.

Kyselyyn vastaaminen tapahtuu tämän viestin perässä olevan linkin kautta.

Klikkaa linkkiä, jolloin kysely avautuu uuteen ikkunaan. Kyselyyn vastaaminen on helppoa ja se vie noin 10-20minuuttia. Linkki on henkilökohtainen, mutta **vastaukset ovat täysin nimettömiä ja luottamuksellisia**. Kyselylomake sisältää sekä valintakysymyksiä että avoimia kysymyksiä, joihin voit vapaasti kirjoittaa omista ajatuksistasi. Kyselylomakkeessa on myös ohjeet sen täyttämiseen.

Kyselyyn voit vastata **maanantaihin 16.4.2012** saakka.

Kaikissa ongelmissa tai kysymyksissä voit ottaa minuun yhteyttä (yhteystiedot alla).

Keväisin terveisin

Eveliina Keskinen

Sosionomi- (AMK) + kirkon nuorisotyönohjaajaopiskelija

Diakonia ammattikorkeakoulu, Pieksämäen toimipaikka

eveliina.keskinen@student.diak.fi

puh. *****

Liite 2 Kyselylomake

Srk:n lapsityön kuvataidetoiminta

Muistathan vastata vain yhden lapsen kannalta. Valitse vain yksi mielipidettäsi vastaava vaihtoehto jokaista kysymystä kohden.

1. Kuka vastaa kyselyyn?

- ☐ Äiti
☐ Isä
☐ muu huoltaja, kuka

2. Mikä on syntymävuotesi?

3. Montako lasta teillä on?

- ☐ Yksi
☐ Kaksi
☐ Kolme
☐ Neljä tai enemmän

4. Mikä on sen lapsen syntymävuosi, jonka osalta vastaat kyselyyn?

5. Mihin uskonnolliseen yhdyskuntaan kuulut?

- ☐ Evankelis-luterilaiseen kirkkoon
☐ Ortodoksiseen kirkkoon
☐ En kuulu mihinkään uskonnolliseen yhdyskuntaan
☐ Muuhun, mihin

6. Minkä seurakunnan päiväkerhoon lapsesi osallistuu?

7. Kuinka usein lapsesi keskimäärin osallistuu seurakunnan päiväkerhoon?

- ☐ 1-2 kertaa viikossa
☐ 2-4 kertaa kuukaudessa
☐ kerran kuussa tai harvemmin

8. Taiteellisilla tuotoksilla tarkoitetaan tässä kyselyssä lapsen askartelutöitä, piirustuksia, maalauksia ynnä muita sellaisia. Valitse kustakin väitteestä se (yksi) vaihtoehto, joka kuvaa parhaiten perheesi/lapsesi tilannetta:

	1 täysin eri mieltä	2 jokseenkin eri mieltä	3 jokseenkin samaa mieltä	4 täysin samaa mieltä
PERHE				
Perheessämme harrastetaan paljon kuvataiteita.	☐	☐	☐	☐
Perheessämme arvostetaan jokaisen henkilökohtaista kauneuskäsitystä (sitä voi ilmentää esim. lempiväri tms.)	☐	☐	☐	☐
KASVATUS JA ARVOT				
Taide on merkityksellinen asia lapsemme kasvatuksessa.	☐	☐	☐	☐
Uskonto on merkityksellinen asia lapsemme kasvatuksessa.	☐	☐	☐	☐
Lapsen terveen ja tasapainoisen minäkuvan rakentuminen on mielestäni tärkeää.	☐	☐	☐	☐
Taideopetus/-toiminta/-harrastus auttaa lasta kasvamaan tasapainoiseksi ja onnelliseksi ihmiseksi.	☐	☐	☐	☐

Mielestäni hengellisiä ja uskonnollisia asioita on helppo käsitellä ja opettaa luovan toiminnan avulla.

☐ ☐ ☐ ☐

LAPSI

Lapsemme pitää piirtämisestä, askartelusta, maalaamisesta ja muusta sellaisesta.

☐ ☐ ☐ ☐

Lapsemme taiteelliset tuotokset ilmentävät hänen persoonallisuuttaan.

☐ ☐ ☐ ☐

Lapsemme on tyytyväinen taiteellisiin tuotoksiinsa ja on ylpeä niistä.

☐ ☐ ☐ ☐

Lapsemme taiteelliset tuotokset ovat täysin erilaisia kuin muiden lasten vastaavat tuotokset.

☐ ☐ ☐ ☐

Lapsemme ilmaisee itseään lahjakkaasti muuten kuin taiteen avulla (esimerkiksi kielellisesti)

☐ ☐ ☐ ☐

Opin lapsestani, hänen ajatusmaailmastaan ja persoonastaan uusia asioita lapsen taiteellisten tuotosten ansiosta.

☐ ☐ ☐ ☐

KERHO

Mielestäni lapseni osallistuminen juuri seurakunnan päiväkerhoon on tärkeää.

☐ ☐ ☐ ☐

Mielestäni luovaa ja omaehtoista taidetoimintaa on seurakunnan päiväkerhossa liian vähän.

☐ ☐ ☐ ☐

Mielestäni seurakunnan päiväkerho kaipaa taideopetuksen osalta muutosta kohti luovempaa ja itseilmaisullisempaa toimintaa.

☐ ☐ ☐ ☐

9. Millaista taiteellista ja luovaa toimintaa haluaisit seurakuntanne päiväkerhoon?

10. Kysely on mielestäni.

- ☐ 1 hyvin tarpeellinen ja hyvä
☐ 2 jokseenkin tarpeellinen ja hyvä
☐ 3 jokseenkin tarpeeton ja huono
☐ 4 erittäin tarpeeton ja huono

11. Anna omin sanoin palautetta kyselystä.

12. Mitä haluaisit vielä sanoa aiheesta?

Lähetä